

LUKUVUODEN SEURANTARAPORTTI

Perusopetuksen ja lukion lukuvuosiarviointi 2019-2020

Seurannan ja arvioinnin yhteenvetoraportti

Oppilaat/opiskelijat

Koulujen oppilasmäärä

	kevät 2015	kevät 2016	Kevät 2017	Kevät 2018	Kevät 2019	kevät 2020
perusopetus	4960	5035	5098	5183	5144	5198
lukio	554	541	557	578	620	628

Lukioon ensisijaisesti hakeneet 9.lk oppilaat (% ikäluokasta)

kevät 2015	kevät 2016	Kevät 2017	Kevät 2018	Kevät 2019	kevät 2020
277 (57%)	351 (65%)	301 (58%)	392 (68%)	337 (61%)	376 (57%)

Joista Tuusulan omiin lukioihin haki

kevät 2015	kevät 2016	Kevät 2017	Kevät 2018	Kevät 2019	kevät 2020
121 (44%)	163 (46%)	163 (46%)	193 (49%)	139 (41%)	152 (40%)

Joista Tuusulan ulkopuolisiin lukioihin haki (% kaikista lukioon hakeneista)

kevät 2015	kevät 2016	Kevät 2017	Kevät 2018	Kevät 2019	kevät 2020
156 (56%)	193 (54%)	193 (54%)	199 (51%)	198 (59%)	224 (60%)

Muihin toisen asteen oppilaitoksiin ensisijaisesti hakeneet 9.lk oppilaat

kevät 2015	kevät 2016	Kevät 2017	Kevät 2018	Kevät 2019	kevät 2020
207 (43%)	185 (35%)	185 (35%)	185 (32%)	213 (39%)	260 (40%)

Yhteisvalinnassa ilman opiskelupaikkaa jääneet 9.lk oppilaat (jäivät jälkiohjattaviksi)

kevät 2015	kevät 2016	Kevät 2017	Kevät 2018	Kevät 2019	kevät 2020
9	7	7	12	18	14

Toiselle asteelle hakeutumisessa lukioon hakeutuneiden osuus pieneni hieman, ollen kuitenkin lähes 60% ikäluokasta. Tuusulan lukioon hakeutuneiden määrä pysyi lähes ennallaan aikaisempaan vuoteen verrattuna

Yhteenveto Tuusulan lukion ylioppilaskirjoitusten tuloksista:

- lukuvuoden aikana valmistui 157 uutta ylioppilasta (syksy + kevät)
- lukuvuoden 2019-20 tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden puoltoäänien keskiarvo oli 22,04375

Henkilöstö

Päätoimisten opettajien lukumäärä lukuvuonna oli 403 opettajaa. Heistä 7,7% oli ei-kelpoisia.

Oppilaskohtaiseen tuntiresurssiin ei tehty leikkauksia lukuvuodelle 2019-20. Henkilöstöä lisättiin edelleen erityisopetukseen yläkoulun erityisen tuen ryhmien osalta. Kevään korona-aika vähensi sijaiskustannuksia etäopetuksen ajalta. Koulujen näkökulmasta on edelleen syytä arvioida, onko erityisen tuen pienryhmien määrä alueellisesti riittävä.

Taloudellisia resursseja kohdennettiin edelleen oppimisympäristöjen kehittämiseen. Tällä rahoituksella kalustettiin koulun tiloja siten, että ne kannustavat ja mahdollistavat toiminnallisempia oppitunteja. Tavoitteena on myös saada kokemusta erilaisesta kalustamisesta tulevaisuuden investointeihin liittyen.

Väistötilojen vuokrat ja kalustaminen lisäävät kustannuksia. Palveluverkon hankkeet ovat edenneet. Samalla oppimisympäristöt kehittyvät tarjoten opettajille ja oppilaille erilaisia mahdollisuuksia oppimisen toteuttamiseen.

Hankerahoitukset

Lukuvuonna 2019–2020 Tuusula on käyttänyt saamiaan valtion erityisavustuksia seuraavissa hankkeissa:

Liikkuva koulu

Liikkuva koulu –hankkeen rahoituksella jokaisella koululla toimi liikkuva koulu –vastaava, jonka tehtävänä oli koordinoita toiminnallista oppimista ja liikkuva koulu –tapahtumia koululla. Tuusulan Liikkuva koulu hanke myönsi koulukohtaisia hankeavustuksia koulujen hakemusten perusteella. Koulukohtaisia hankeavustuksia jaettiin Rusutjärven, Riihikallion ja ja Pertun kouluille. Avustusten suuruus vaihteli 10 -13 000 € välillä. Näillä hankerahoilla rahoitettiin koulujen toiminnallisten oppimisympäristöjen rakentamista. Suurin yksittäinen välinehankinta oli 31 kpl Jopo –polkupyöriä kuuteen eri kouluun. Lukuvuoden aikana käytimme aktiivisesti hankkeen alussa hankkimaamme Ekin Jumppa-kärryä. Jumppakärryn tavoitteena oli lisätä ja monipuolistaa lasten liikkumista. Jumppakärry on tarkoitettu kaikkien koulujen käyttöön, ja se on aktiivisessa käytössä eri koulujen kesken.

Tutoropettajien toiminta

Tuusulan kunta on saanut tutoropettajien toimintaa opetushallituksen rahoitusta useita vuosia peräkkäin. Toimintamalli on turvattu ainakin vuoden 2021 loppuun hankerahoituksella. Tutoropettajien toimintamalli muutettiin lukuvuodeksi 2019-20 siten, että tutorit saivat työstään asiantuntijakorvauksen vuosiviikkotuntien sijaan. Tutoreina toimi lähes 30 opettajaa, jotka jakoivat omaa erityisosaamistaan koulujen ilmoittaman tarpeen ja tilausten perusteella. Tutoroinnissa keskityttiin seuraaviin aiheisiin:

- arvioinnin kehittäminen ja sähköinen alusta Qridi oppimisen näkyväksi tekemisessä
- oppimisen tukeminen ja käytännön järjestelyt ja toiminta luokassa
- robotiikan hyödyntäminen oppimisen ja ajattelun kehittämisessä
- oppimisen toiminnallistaminen
- positiivinen pedagogiikka
- tunnetaidot

Tutortoiminnan rahoituksella koulutettiin robotiikassa, oppilasagenttitoiminnassa ja formatiivisen arvioinnin kyntänteiden kehittämisessä Qridi-alustaa hyödyntäen. Kaikille tutoropettajille on hankittu käyttöön Chromebook-laitteet.

Koulujen kerhotoiminta

Koulujen kerhotoimintahankkeessa tuettiin monipuolisia, matalan kynnyksen kerhoja, joilla pyrittiin tavoittamaan niitä lapsia ja nuoria, jotka jäivät muun harrastustoiminnan ulkopuolelle.

Hankeavustusta käytettiin myös oppiaineisiin liittyviin kerhoihin sekä tieto- ja viestintätekniikkaa, liikuntaa, ekologisuuksi ja luovuutta tukeviin kerhoihin. Meillä on jo toista vuotta kunnan kokoon nähden erittäin paljon paikallisia yhteistyökumppaneita koulujen kerhotoiminnan järjestämisessä. Kerhotoimintaa Tuusulassa on vuoden 2019 aikana toteuttanut 17 yhteistyökumppania: Tuusulan seurakunta (roolipelit, pehmomiekkailu), KJT-Hockey (liikuntakerhot, liikuntakerhot englanniksi, englannin ja ranskan keskustelukerhot), Axia ry (salibandy), Roboedu ry (robotiikka ja ohjelmointi), Jokelan Kisa (jalkapallo ja sähly, Tuusulan uimaseura (uinti), Blackbirds United (salibandy), Riihikallion koulun vanhempainyhdistys (kokkikerho, sähly, kaaospallo), MikäMikäTeatteri (musiikinäytelmä), KuumaArt (kuvataiteet), Kellokosken Alku (liikunta), Liikuntaseura Syke (tanssi) sekä Tuusulan Voima- Veikot (suunnistus), Teatteri Sisar (teatteri), Wau ry (liikunta) ja Tuusulan Nuormartat (kokkikerho). Näiden kumppaneiden kanssa pystyttiin järjestämään kerhotoimintaa ympäri Tuusulaa selkeästi monipuolisemmin kuin pelkästään koulujen omin voimin. Kaikkiaan kerhoja pidettiin 16 koululla, toteutuneita kerhotunteja oli 1215 ja erillisiä kerhoja pidettiin 102. Kerhoa ohjanneiden taustat olivat seuraavat: järjestöt/seurat 51 %, opettajat 28 %, koulun muu henkilökunta 7 %, ja vanhempainyhdistykset 14 %. Kevään 2020 kerhotoimintakumppaneiden haussa toimintaan saatiin mukaan 18 paikallista toimijaa, jotka aloittavat/jatkavat kerhotoiminnan järjestäjinä lukuvuonna 2019-2020.

Tasa-arvoa edistävät toimenpiteet

Tasa-arvoa edistävien toimenpiteiden hankerahoituksella lisättiin jakotunteja ja samanaikaisopettajien määrää niillä kouluilla, jotka täyttivät hakukriteerit.

Tuusulassa otettiin käyttöön ProKoulu -toimintamalli kaikissa kouluissa seuraavien kolmen lukuvuoden aikana. Lukuvuoden 2019-20 aikana järjestettiin kaikille rehtoreille tiedotustilaisuus, valittiin pilottikoulut: Mikkola, Paijala ja Riihikallio. Hankkeen käynnistämiseen käytetään tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin saatua hankerahaa.

Kielten tutoropettajatoiminta

Kielten tutoropettaja -hankkeessa järjestettiin kaikille 1. ja 2. luokan opettajille koulutuspäivät varhaisesta kielenoppimisen ja opettamisen pedagogiikasta. Koulutukset liittyivät siihen, että A1-kielen opettaminen varhennettiin alkamaan ensimmäisestä vuosiluokasta. Koulutukset järjestettiin yhdessä Helsingin yliopiston koulutuskeskuksen kanssa.

Gloaalikasvatus

Syyskuu 2019 Tuusulan kielimessut-pilotti, joka saa jatkoa syksyllä 2020.

Syyskuu 2019 ystävyyskuntamatka Tanskan Hvidovreeseen. Mukana opettajia ja oppilaita kuudelta koululta, tutustuminen Agenda 2030-tavoitteiden mukaiseen kestäväan kehityksen työskentelyyn Hvidovre peruskouluissa. Matkan antina Tuusulassa on valittu Agenda 2030-tavoitteet sivistyksen toimialan yhteiseksi kehittämiskohteeksi seuraavien kolmen lukuvuoden ajaksi.

Joulukuussa 2019 pidettiin lukion Aasia-päivä vastuullisesta kansainvälisyydestä oppilastiimin järjestämänä. Hankkeesta on tuettu myös koulujen valinnaisaineina pidettyjä kansainvälisyyskursseja.

Uutta koulua –hanke

www-sivut: <https://www.uuttakoulua.fi/>

Tuusulan kunta johti lukuvuonna 2019-20 #Uutta koulua -hanketta, johon Tuusula yhdessä 15 muun uusmaalaisen kunnan kanssa sai huomattavan valtionavustuksen tasa-arvoisen peruskoulun kehittämistä varten. Hankkeessa työskenteli kaksi projektityöntekijää, ja mukana oli 50 koulua 16 kunnasta. Tuusulasta hankkeessa toteutetuissa koulutuskokonaisuuksissa olivat mukana

- Kellokosken koulu (yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen ja johtoryhmätoiminnan kehittäminen)
- Jokelan yläkoulu (johtoryhmätoiminnan kehittäminen)
- Kirkonkylän koulu (oppilastiimitoiminnan kehittäminen)

- Rusetjärven koulu (positiivisen pedagogiikan kehittäminen)

Hankkeessa toteutettiin johtamisen tutkimusta ja etäopetuksen tutkimusta, edistettiin dialogista toimintamallia, kehitettiin koulujen toimintakulttuuria ja yhteisöllistä oppilashuoltoa ja positiivista pedagogiikka. Hankkeessa luotiin sivistysjohtajien verkostoa, kuntakoordinaattorien verkostoa ja kaikille avoimia hankkeen osaamisen jakamisen koulutuspäiviä sekä seminaareja. Hankkeen tuloksista ja toimintamalleista julkaistiin keväällä 2020 kirja, joka toteutettiin myös e-julkaisuna:

<https://ejulkaisu.grano.fi/grano/tehdaanyhdessauuttakoulua>

#uuttakoulua -hankkeessa on toteutettu lukuvuoden aikana kaksi laajaa kyselyä, joiden tulokset saamme seuraavan lukuvuoden alussa. Kevään 2020 lopulla toteutettiin 16 kunnan alueella oppilaille, huoltajille, opettajille ja rehtoreille suunnattu kysely etäopetuksen vaikutuksista oppimiseen. Tämän tuloksia emme ole vielä saaneet. Osana hankkeen johtoryhmäkoulutuksia on tutkittu johtoryhmätyöskentelyä, ja tuloksia saadaan syyslukukaudella 2020. Johtoryhmätutkimuksen alustavaiva tuloksia on nähtävissä tässä koosteessa:

file:///C:/Users/elok/Downloads/Opettajien_ja_rehtoreiden_kasityksia_koulun_johta-juudesta.pdf

Sisukkaat-hanke yhdessä Nakkilan ja Kuopion kanssa

Sisukkaat -hankkeessa kehitettiin teknologian käyttämistä oppimisen, kommunikoinnin ja viestimisen tukena erityisoppilailla. Tuusulassa hankkeeseen osallistui Mikkolan koulu, joka pilotoi *TimanttiMinä* -verkkoalustaa. Toiminnallisten tehtävien perustana on tutkitusti positiivinen psykologia, positiivinen pedagogiikka sekä ratkaisukeskeinen terapia. Harjoitteiden tavoitteena on pyrkiä pois ongelmakeskeisyydestä ja keskittyä myönteisiin vaikutuksiin. Tehtävät tukevat oppilaiden itseohjautuvuuden ja läsnäolotaitojen kehittymistä. Tehtävissä oli vaihtoehtoisesti tarjolla niin aktiivisia kuin rauhoittavia tehtäviä, joita voikin toteuttaa hyvin matalalla kynnyksellä koulupäivän aikana, eri oppituntien lomassa.

Yhteinen kehittämiskohde hyvinvointi kouluilla

Koulujen yhteinen kehittämiskohde oli hyvinvointi, jota toteutettiin laajasti jo toista vuotta peräkkäin. Pääosin koulujen hyvinvoinnin eteen tekemä työ asettuu kolmen kuntastrategian päätavoitteen alle. **Sujuva** arki on pedagogisten ratkaisujen kehittämistä (yhteisopettajuus, digioppiminen, monialaiset opinnot, tuen muodot, arviointi oppimisen tukena). **Vireyteen** pyritään kehittämällä yhteistyötä ja osallisuutta henkilöstön, oppilaiden, huoltajien ja eri yhteisöjen kanssa. **Hyvinvointiin** keskityttiin suunnittelemalla yhteisen teeman toteutumiseen liittyviä toimenpiteitä (turvallisuus, Liikkuva koulu, kouluruokaryhmä, tyky, tukioppilaat, juhlat).

Toisaalta hyvinvointiteemaa käsiteltiin kouluilla myös toimialamme kehittämissuunnitelman mukaisesti jaoteltuna. Hyvinvointiteema jakaantuu **fyysiseen** hyvinvointiin (liikkuva koulu, välituntitoiminta, yhteistyö kerhotoiminnassa urheiluseurojen kanssa), **psykkiseen ja sosiaaliseen** hyvinvointiin (tunnetaidot, arjen taidot, sosiaaliset taidot, mielenterveystaidot, positiivinen pedagogiikka) sekä **kulttuuriseen hyvinvointiin** (oman koulun ja lähiympäristön historia ja kulttuuri, retket ja ulkona oppiminen, oppimisympäristöt laajenevat koulun ulkopuolelle).

Henkilöstön hyvinvointiin kouluilla panostettiin tekemällä johtamisjärjestelmiä osallistaviksi ja edustukselliseksi, suunnittelemalla ys-ajan käyttöä opettajien työtä tukevaksi, järjestämällä työhyvinvointikortti-koulutuksia ja panostamalla kiireettömyyden tuntuun.

Kehittämissuunnitelman mukaiset painopisteet kouluilla

Lukuvuonna 2019-2020 koulujen kehittäminen linkitettiin ensimmäistä kertaa suoraan kehittämissuunnitelman tavoitteisiin. Koulut määrittivät konkreettisia toimia, joilla edistivät tavoitteiden saavuttamista.

Jokainen koulu on saanut hallinnosta palautetta toimintakertomuksestaan. Palautteet ovat kokonaisuudessaan luettavissa täällä:

<https://docs.google.com/document/d/1SdVEgF8UOgeJY0dxyE3quQdzNdVhcofcMIzqAgzR7dU/edit?usp=sharing>

Kasvu ja oppiminen

Laaja-alainen osaaminen edistyi luontevana osana koulujen toimintaa erityisesti alakouluissa. Useimmissa alakouluissa toteutettiin sekä erillisiä monialaisten oppimiskokonaisuuksien viikkoja että opetuksen tavoitteisen joustavaa limittämistä eri oppiaineiden kesken. Ajattelun taitoihin ja monipuolisen ja sujuvan lukutaidon kehittämiseen panostettiin monessa koulussa - onhan vuosi 2020 lukemisen teemavuosi.

Toiminnallisilla työtavoilla on edistetty yksilöllisen oppimisen näkyväksi tekemistä. Joustavia järjestelyitä ja ryhmittelyitä on käytössä kaikilla kouluilla ja kaikilla luokka-asteilla. Oppilaiden osallisuutta ja yksilöllisyyttä on tullut esiin vahvemmin toiminnallisilla työtavoilla ja yksilöllisiä oppimispolkuja vahvistavilla toimintatavoilla. Kun oppilas itse opettajan ohjauksessa määrittelee tavoitteen, toteutuksen ja arviointitavan, kokemus osallisuudesta ja vaikuttamisen mahdollisuuksista kasvaa huomattavasti.

Yhteis- ja samanaikaisopettajuus ja tiimityön mallit kehittyivät monipuolisesti

- vuosiluokkien ja aineryhmien sisäisenä järjestelynä,
- vuosiluokka- ja aineryhmäraajat ylittävänä toimintamalleina ja
- yleis- ja erityisopetuksen yhteisenä toimintana.

Pienillä kouluilla yhteisopettajuuden toteuttamiseksi ryhmiteltiin oppilaita joustavasti ikäryhmien yli ja joissain kokeiluissa jopa hyvin eri ikäisiä oppilaita samassa tilassa opettaen. Hyötynä pidettiin oppilaiden vertaisoppimisen mahdollisuuksien monipuolistumista. Yläkoulut hakivat ratkaisuja oppiainerajojen yli miettimällä, millaiset ryhmittelyt toimisivat eri oppiaineissa. Jokaisessa koulussa tiimityön malli on käytössä, ja yhteisopettajuus toteutuu

- yhteisenä suunnitteluna
- yhteisenä arviointina
- oppilasryhmien joustavana ryhmittelynä
- samanaikaisopettajuutena
- vuorottelevana opetuksena suur- ja pienryhmän välillä tai teeman mukaisesti jaetuissa jaksoissa.

Yhteisopettajuuden malleista järjestettiin useita koulutuskalenterin koulutuksia, joissa omat opettajamme esittelivät toimintaansa.

Oppimisympäristöjen laajentaminen tarkoitti koululla sekä ulkona oppimista ja lähiympäristön hyödyntämistä että digialustojen ja verkko-oppimisen ympäristöjen laajaa käyttöä. HSL:n ilmaisia matkoja hyödynnettiin maaliskuuhun 2020 asti jonkin verran, mutta laajempi retkien tekeminen

tämän mahdollisuuden myötä jäi vielä vähäiseksi. Digipedagogiikka harppasi etäopetusjakson aikana huimasti, ja monet jo kunnassa käytössä olevat palvelut ja alustat saivat

Henkilöstön osaaminen

Henkilöstölle järjestettiin koulutusta koulutuskalenterin kautta.

Jokainen perusopetuksen opettaja sai valita yhden tai useamman kolmen tunnin koulutus-veson koulutuskalenterista. Koulutukset avattiin tarjolle myös lukion ja varhaiskasvatuksen henkilöstölle ja muille sivistyksen palvelualueille. Kouluttajina toimi paljon koulujen omaa henkilöstöä. Koulutuskalenteri toteutettiin ensimmäistä kertaa yhteisesti Mäntsälän kunnan kanssa. Koulutuskalenteria voit tarkastella tästä linkistä:

<https://docs.google.com/document/d/1A8OPLIUX6rU2welmR5Lm54VpHG8ZaEilx5adkwheMNY/edit?usp=sharing>

Osaamisen jakamisen päivä

#Uttakoulua - hankkeen ja tutorhankkeen rahoituksella toteutettiin Tuusulan koulujen osaamisen jakamisen päivä teemalla Myönteisyys ja positiivisuus koulun toimintakulttuurissa. Koulut toivat esiin toiminnastaan käytänteitä, joiden kokivat edistävän merkittävästi oppilaiden, henkilöstön ja/tai huoltajien myönteistä yhteistoimintaa. Tavoitteena oli tukea koulujen välistä osaamisen jakamista. Tälle ensimmäistä kertaa toteutetulle päivälle toivottiin vuotuista jatkoa. Osaamisen jakamisen päivän materiaaleja voit tarkastella tästä linkistä:

<https://drive.google.com/drive/folders/1q1UxNWklAkF44aFcltSPmoiaXFGm8xst?usp=sharing>

Aiheina oli

- monipuolisesti yhteisopettajuuden malleja
- coaching-harjoituksia
- oppilaiden osallistamista: oppilasagenttitoimintaa ja oppilastiimitoimintaa
- tunnetaitotutorointia
- ProKoulu-toimintamalleja
- Positiivisen CV:n hyödyntämistä
- yhteisöllisen tuen käytänteitä
- monialaisten oppimiskokonaisuuksien malleja
- jaetun johtamisen malleja
- valinnaiskursseiden käytänteitä
- monikielinen omien äidinkielen opetuksen pilottimalli
- arjen käytänteiden kuvaamista isossa työyhteisössä
- Liikkuva koulu -toimintamalleja

Opettajien vertaismentorointitoimintaa jatkettiin yhdellä ryhmällä lukukauden aikana. Toiminnasta saatu palaute oli kiitettävää.

KuumaTVT-hankkeen kautta järjestettiin oppilasagenttien ohjaaville opettajille koulutusta, Googlen Gsuiteen koulutusta alueen kuntien ylläpitäjille, robotiikkakoulutusta mm. Micro:biteistä sekä Digioppimisen areenaan osallistuminen.

Yhteistyössä Kuuma-kuntien kanssa on järjestetty Nepsy-koulutusta niin opettajille kuin koulunkäynninohjaajille.

Etäopetukseen siirryttäessä

pedagoginen ICT-asiantuntija Arttu Tirkkonen tarjosi parin ensimmäisen viikon ajan maaliskuussa 2020 päivittäin koulutusta tunnuksista ja käytettävistä alustoista ja sovelluksista opettajille, ohjaajille ja huoltajille.

Koulunkäynninohjaajien koulutuskokonaisuus

Lukuvuonna 2019-2020 jatkettiin edellisvuonna aloitettua koulunkäynninohjaajille suunnattua koulutustarjontaa. Koulutusta tarjottiin säännöllisesti koulujen loma-aikoina.

5.8.2019 Google G-Suite ja iPad-sovellukset/pedagoginen ICT-asiantuntija Arttu Tirkkonen

14.10.2019 (syysloma) ja 17.2.2020 (talviloma) Päällekkäistyneet oppimisvaikeudet, oppimisen tuen asiantuntija Minna Immonen / oppimisen tuen päällikkö Helena Palola

Google G-Suite ja iPad-sovellukset/pedagoginen aloittelijoille/edistyneille ICT-asiantuntija Arttu Tirkkonen

28.9.2020 Iltapäivätoiminnan ohjaajien koulutuspäivä

Tunnetaidot, luokanopettaja, tunnetaito-ohjaaja Laura Aalto

Haastavien vanhempien kohtaaminen ja lapsen aggressio

kouluttajana sosiaalipsykologi Satu Porras, Luksia

Kestävä hyvinvointi

Pro koulu -toimintamalli käynnistettiin Riihikallion, Mikkolan ja Paijalan koulussa. ProKoulun myötä koulutettiin kuntaohjaajia, jotka auttavat seuraavien lukuvuosien aikana mukaan tukevia kouluja pääsemään toiminnassa alkuun.

Positiivisen pedagogiikan käyttö lisääntyi sekä yleisesti että usealla koululla aivan erityisenä kehittämiskohteena. Lukuvuoden aluksi elokuussa 2019 järjestettiin kaikille alkuopettajille Positiivinen CV-koulutuspäivä, jossa johdateltiin opettajia hyödyntämään oppilaiden vahvuuksia kasvattamisen lähtökohtana. Laajemmin positiivista pedagogiikkaa kehitti Rusutjärven koulu osana #uuttakoulua -hanketta.

Positiivinen oppimiskokemus oli monella koululla tavoitteena, ja koulun yhtenäisen arviointikulttuurin kehittäminen linkittyi luontevasti juuri tähän. Tavoitteiden tiedottaminen oppilaille, oppimista ohjaava palautteenanto ja oppimisen edistymisen huomaaminen veivät myönteistä oppimiskokemusta eteenpäin merkittävästi. Etäopetusaikana nämä käytänteet kehittyivät paljon, ja tavat osoittaa osaamista monipuolistuivat paljon.

Oppilaiden tasa-arvoinen kohtelu sekä oppilaiden ja koulun aikuisten välinen vuorovaikutus nousivat monen koulun toiminnassa tärkeäksi. Sosiaalisten taitojen ja tunnetaitojen opettaminen kiinnostivat kouluilla, ja tunnetaitotutoreiden osaamista hyödynnettiin aktiivisesti. Tämä kytkeytyi laajemmin tavoitteeseen kehittää yhteisöllisyyttä ja mahdollistaa oppilaiden tasa-arvoisia edellytyksiä oppia ja osallistua kaikkeen koulun toimintaan.

Oppilaita osallistava toiminta on kehittynyt kouluilla paljon. Kirkonkylän koulu on kehittänyt laajasti oppilastiimitoimintaa, ja kolmasosa koulun oppilaista toimii Vaikuttajat -nimellä joko Digi-, viihtyisä Kirkkis- tai Kestävä kehitys -tiimissä. Mikkolan ja Kolsan alakouluissa ja Jokelan yläkoulussa on kehitetty oppilasagenttitoimintaa, jossa oppilaat auttavat alun perin digiasioissa sekä koulun oppilaita

että opettajia. Oppilasagenttitoimintaa laajennetaan osana tutoropettajien hanketta tulevana lukuvuonna 2020-21 useille kouluille.

Osana kouluterveyskyselyn tulosten käsittelyä sivistyksen toimialueella haluttiin lisätä ymmärrystä lasten ja nuorten kokemuksista. Mitä yhteisöön kuulumisen tarkoittaa heille koulussa, luokassa, välitunnilla ja erilaisissa tilanteissa koulupäivän aikana? Järjestimme Erätauko-keskustelun 21.1.2020, jonne kutsuttiin kaikkien koulujen oppilas- ja opiskelijakuntien edustajia. Paikalle saapui lähes 60 lasta ja nuorta, joiden ikä vaihteli 10-17 vuoden välillä. Keskustelua käytiin viidessä keskustelupiirissä.

Tämän keskustelun koosteeseen pääsee tutustumaan tästä:

<https://drive.google.com/file/d/1uLpmzVCWlQWwIckjDK1YF2eezWiou-3/view?usp=sharing>

Kestävä tulevaisuus -toimintamalli on valittu seuraavaksi yhteiseksi kehittämiskohteeksi keväällä 2020. Agenda 2030 -tavoitteet ovat kestävä toiminnan tausta-ajatuksena.

Johtaminen

Opetuspäällikkö ja oppimisen asiantuntija järjestivät koulujen alueelliset johtoryhmävierailut lukuvuoden aikana. Tavoitteena oli lisätä koulujen keskinäistä että hallinnon ja koulujen välistä vuoropuhelua. Johtoryhmäkeskusteluissa keskityttiin jakamaan ja yhtenäistämään toimintakulttuurin keskeisiä käytänteitä. Koulujen johtoryhmille esiteltiin myös palveluverkkomuutoksen vaihetta ja lähivuosiin vaikuttavia keskeisiä muutoksia oppilasennusteissa.

Etelä-Tuusulan alueen palveluverkkomuutokseen on liitetty yhdistyvien koulujen ja uusiin oppimisympäristöihin siirtyvien *koulujen johtoryhmien koulutuskokonaisuus*. Riihikallion, Mikkolan, Vaunukankaan, Ruotsinkylän, Hyökkälän ja Kirkonkylän koulujen johtoryhmät osallistuivat lukuvuoden aikana prosessikoulutukseen.

Useimmat koulut panostivat osallistavan tai jaetun johtamisen kehittämiseen, vaikka eivät olisikaan olleet mukana yhteisessä johtoryhmäkoulutuksessa. Tämä näkyi kouluilla siten, että johtoryhmien rakennetta, johtoryhmän jäsenten tehtäviä ja koulujen henkilöstön tiimirakenteita kehitettiin monipuolisesti ja rohkeasti. Kolmijaon osallisuus - vaikuttaminen - vastuu kautta saatiin uutta puhtia osallistavaan johtamiseen. Kokeilujen kirjossa oli tiimien vastuulle jaettava osallistavaa budjetointia, johtoryhmän osallistuminen vanhempainyhdistyksen kokoukseen, rehtorin ja vararehtorin tehtävien jakamista arkea helpottavalla tavalla ja erilaisten sisäisten viestintäkeinojen tehostamista.

Arvioinnin yhdenvertaisuuden kehittäminen

Lukuvuonna 2019-2020 koulujen yhteisenä kehittämiskohteena oli myös arvioinnin yhtenäisyys. Jokainen koulu määritteli lukuvuosisuunnitelmassaan arviointikulttuurinsa keskeiset piirteet ja käytti lukuvuoden alussa vesopäivinä 2-3 tuntia opettajien yhteiseen arvioinnin suunnitteluun. Opettajat tekivät tiimeittäin arviointisuunnitelman, jossa määriteltiin arvioinnista tiedottamisen tavat, tavoitteista kertomisen tavat ja monipuolisen arvioinnin periaatteet ja käytännöt vuosiluokka- tai aineryhmissä. Lukuvuoden aikana jokainen koulu käytti vielä yhden kolmen tunnin iltapäiväveson arvioinnin kehittämiseen. Näiden iltapäivien aikana syntyi käytänteitä oppilaiden itsearviointeihin ja jatkuvan palautteen antamiseen.

Keskeisimpiä arvioinnin yhtenäisyyttä tuovia toimintamalleja ovat

- Arvioinnin yleisistä periaatteista tiedottaminen lukuvuoden alussa

- Oppimisen tavoitteista ja arviointikäytänteistä tiedottaminen jakson alussa oppilaalle ja huoltajalle
- Opettajatiimien yhteinen arviointikäytänteiden suunnittelua ja yhteisopettajuus oppilasarvioinnissa
- Oppimista edistävien palautekäytänteiden kehittyminen
 - Qridi-alusta
 - Googlen GSuite-alustat
 - Itsearviointikäytänteet
 - Opettajien lyhyet palautekeskustelut oppilaiden kanssa
 - Kirjatut oppimiskeskustelut kaikilla vuosiluokilla
- Kuntakohtaisesti yhtenäiset käyttäytymisen arvioinnin tavoitteet ja arviointikriteerit

Tammikuussa 2020 pidettiin koulujen yhteiset veso-iltapäivät, joiden oli aiheena kuntakohtaisesti yhtenäinen arviointikulttuuri. Aineenopettajat kehittivät arviointia aineryhmittäin. Luokanopettajat kehittivät arviointia vuosiluokittain. Vesoissa kerättiin opettajilta laaja palaute valtakunnallisesta arvioinnin uudistamisen luonnoksesta.

Osallistavaa ja oppimista edistävää arviointia on kehitetty myös ottamalla käyttöön pilottikouluihin oppimisalusta Qridi, jossa oppimisen suunnittelua, palautteen antaminen ja itsearviointi tehdään visuaaliseksi. Pilotoinnissa oli lopulta mukana oppilaita kaikilta vuosiluokilta ja 12 koulusta.

Huhtikuussa 2020 opettajilta ja koulujen johtoryhmiltä kerättiin palaute kuntakohtaisista opetussuunnitelman linjausluonnoksista. Toukokuussa 2020 pidettiin etähuoltajatilaisuus, jonka jälkeen kerättiin huoltajilta palautetta kuntakohtaisista linjausluonnoksista. Arvioinnin yhtenäistämiseksi kuntakohtaisia linjauksia on tehty Kuuma-kuntien opetussuunnitelmasiantuntijoiden yhteistyönä.

Tuki sisäilmaoppilaille: Virtuaaliluokka

Hyökkälän koulun hallinnollisena osana toimi lukuvuonna 2019-20 viiden yläkoulun oppilaan opetusryhmä, jotka saivat 10 tuntia viikossa opettajan lähitukea ja 10 tuntia viikossa aineenopettajien antamaa etäyhteyksien toteutettua opetusta. Lähiopetus toteutettiin Kirkonkylän koulun tiloissa. Sisäilmasta vaikeimmin kärsivien oppilaiden tilanteeseen virtuaaliluokka toi oppilaiden ja heidän huoltajiensa kaipaamaa pysyvää rakennetta, viikkorytmiä ja opettajien säännöllistä opetusta. Etäopetukseen osallistui opettajia kaikista ylä- ja yhtenäiskouluista. Järjestelyyn päädyttiin, jotta etäyhteyksien hyödyntämisen kynnyksensä mataloituisi ja osaamista teknologiavälitteiseen opetukseen saataisiin leviämään laajemmalle. Virtuaaliluokan oppilaiden vertaisyhteisöön kuulumisen oli kuitenkin hyvin rajallinen. Lukuvuonna 2020-21 virtuaaliluokkaa ei enää jatketa oppilasmäärän pienennyttä kahteen. Sisäilmasta pahiten kärsivät oppilaat opiskelevat Riihikallion väistötiloissa, ja vanhan koulun puolella pidettävät aineet opetetaan etäyhteyksin väistötiloihin puolelle. Oppilaiden luokanvalvojana ja tukena toimii erityisopettaja. Ratkaisua tukevat myös talousvaikutukset, ja sillä virtuaaliluokka toi noin 60 000 euron lisäkulun tuntiresurssiin.

Kouluterveyskyselyn prosessi ja tulokset

Kouluterveyskyselyn tulosten käsittelyä ja toimenpiteiden kehittämistä kehitettiin merkittävästi lukuvuonna 2019-2020. Alla on kuvattuna prosessin vaiheet kuntatyöryhmissä ja koulujen erilaisissa ryhmissä.

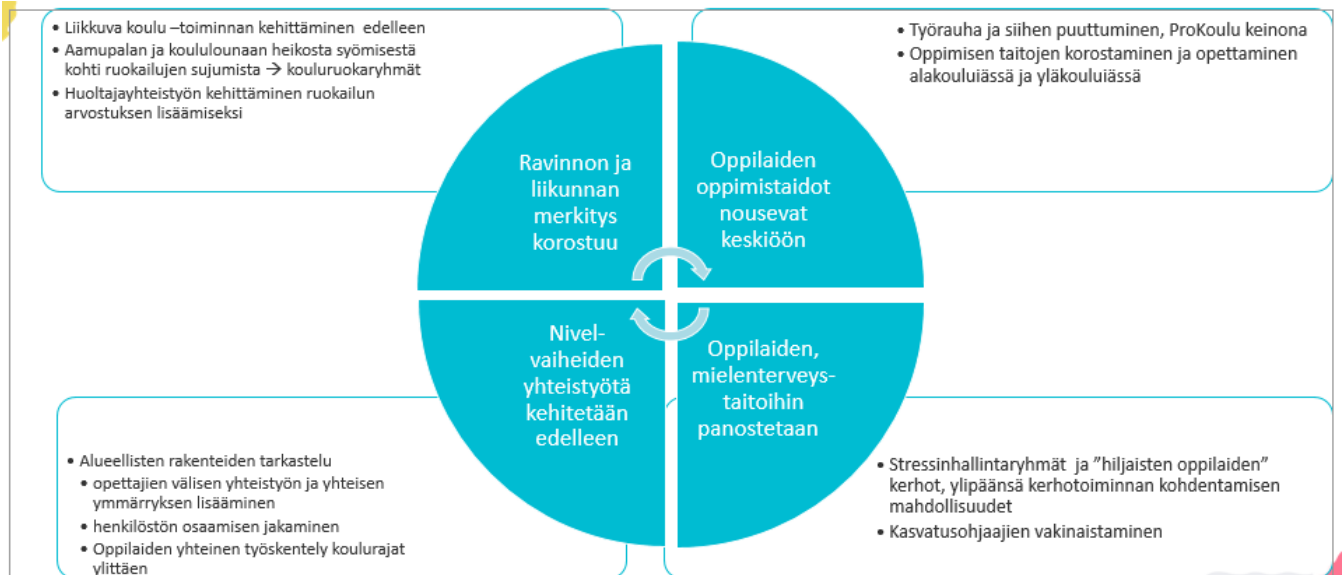
Kunta- ja koulukohtaisten tulosten käsittelyn prosessi

Keskeisimpinä tuusulalaisina havaintoina nostettiin seuraavia asioita:

Viihtyvyyteen, osallisuuteen ja opettajien toimintaan liittyvät asiat ovat parantuneet yläkouluissa. Koulukiusaaminen on alakouluissa laskussa. Vanhempien ja nuorten välinen keskusteluyhteys on hyvä. Lasten ja nuorten tyytyväisyys elämään on hyvällä tasolla. Koulunkäynnistä pitää suurin osa. Oppilaat kokevat saavansa apua silloin, kun sitä tarvitsevat. Tuusulassa liikutaan ja harrastetaan paljon. Yksinäisyyden kokemusta, masentuneisuutta ja koulustressiä on, ja erityisesti tyttöjen tilanne on heikentynyt. Netin käyttö ja nettiriippuvuus kasvussa sekä lapsilla että nuorilla. Tupakointi ja alkoholin käyttö on vähäistä, mutta nuuskan käyttö on nousussa. Kouluruokailuun osallistuminen on valtakunnalliseen keskiarvoon verrattuna vähäistä. Huolta herättää sekä ala- että yläkouluissa yhteisöön kuulumisen kokemuksen voimakas lasku sekä valtakunnallisesti että Tuusulassa. Oppimistaitojen ja oppimisen osalta alakoululaisista merkittävä osa kokee, että koulutehtävät eivät innosta ja yläkoululaisista iso osa kokee vaikeuksia oppimisen taidoissa.

Koko kouluterveyskyselyn prosessista tiivistettiin seuraavat opetuksen tavoitteet:

Tarkemmin kouluterveyskyselyn prosessiin ja tuloksiin voit tutustua näiden diojen avulla:

<https://docs.google.com/presentation/d/1uhZQio-KVZolm6z9RP6fU6s5r258B3QTmacSaV2jbCc/edit?usp=sharing>

Yrittäjyyskasvatus

Tukioppilaiden kouluttaminen yläkouluissa oli tärkeä osa oppilaiden hyvinvointia ja osallisuutta tulevaa toimintaa. Tukioppilaat vaikuttivat myönteisesti erityisesti yläkoulun aloittavien 7.-luokkalaisten ryhmäytymiseen ja yhteisöön kuulumiseen. Tukioppilaiden vertaisena annettu ohjaus koettiin erittäin hyödylliseksi.

Yläkouluikäisten oppilaiden työelämään tutustumisen jaksot toteutettiin kaikilla kouluilla, ja ne sujuivat hyvin. TET-jaksoilla monilla alakouluilla oli yläkoulujen oppilaita tutustumassa opettajan ja koulunkäynninohjaajan työhön. Kevään TET-jaksot peruuntuivat monilta 8. luokan oppilaita koronatilanteen vuoksi. Ne korvataan syksyllä 2020 vaadittavilta osin.

Alakoulujen valinnaisaineissa oli ensimmäistä vuotta tarjolla musiikkia ja kuvataidetta selkeästi laajempi valinnaisainetarjonta. Valinnaisainetarjonta lisäsi oppilaiden kiinnostuksenkohteiden mukaista oppimista kouluissa.

Kouluruokaryhmät

Kouluruokaryhmät kokoontuivat lähes kaikilla kouluilla syksyn aikana. Ryhmät koostuivat tyypillisesti koulun koosta riippuen 5-20 oppilaan joukosta, oppilaita oli kouluilla saatu ryhmään hienosti lähes jokaiselta vuosiluokalta. Ryhmät kutsui koolle koulun rehtori tai rehtorin nimeämä opettaja. Oppilaiden ja koulun henkilökunnan edustajan lisäksi koulun keittiön henkilökunta sekä ruokapalveluiden alue-esimies osallistui kokoontumisiin. Kouluruokaryhmien tapaamisissa pohdittiin kouluruokailuun liittyviä kysymyksiä oman koulun osalta. Usein pohdittiin toimia viihtyvyyden lisäämiseksi ruokailutilanteessa ja ratkaisuja ruokahävikin vähentämiseksi. Ruokapalvelut saivat arvokasta palautetta kouluruoasta, ja toiveita ruokatuotteiden kehittämiseksi. Kouluruokaryhmissä esille tulleita palautteita ruokatuotteista käsiteltiin edelleen ruokapalveluiden ruokalistatiimissä. Ruokailuun liittyviä vastuullisuusasioita käsiteltiin myös laajasti. Yhdessä oppilaiden kanssa keskusteltiin esimerkiksi raaka-ainevalinnoista vastuullisuuden näkökulmasta. Keväällä 2020 kouluruokailuryhmien toiminta keskeytyi kouluilla koronatilanteen vuoksi.

Kodin ja koulun yhteistyö

Vanhempainiltoja on pidetty jokaisessa koulussa. Vanhempainillat ovat olleet luokka- tai vuosiluokkakohtaisia, koko koulun yhteisiä tai jonkin teeman (valinnaisaineet, turvallinen kouluarki, opetussuunnitelman muutokset) ympärille koottuja. Alueellisia vanhempainiltoja järjestettiin tulevien 1. luokan oppilaiden huoltajille, A2-kielivalinnoista ja yhteisvalinnoista. Etähuoltajailta pidettiin opetussuunnitelman arviointiosion päivittämisen yhteydessä toukokuussa 2020.

Vanhempainiltojen suunnittelussa on tehty yhteistyötä vanhempainyhdistysten kanssa.

Kaikille huoltajille tarjottiin mahdollisuus osallistua oppilaan oppimista ohjaavaan arviointikeskusteluun. Arviointikeskustelujen kirjauksia ja lukuvuosiarviointia tehtiin Wilmassa, ja huoltajat näkivät arvioinnit sieltä.

Yhteydenpito kodin ja koulun välillä oli pääasiassa Wilma-viestein, puhelinkeskusteluin ja henkilökohtaisin tapaamisin järjestävää.

Koulujen vanhempainyhdistystoiminnan kehittämiseksi pidettiin Erätauko-keskustelu Suomen vanhempainliiton ja Tuusulan kunnan yhteistyönä. Tavoitteena oli kuulla vanhempien näkemyksiä siitä, mikä kodin ja koulun yhteistyössä on heille tärkeää. Pohdinnassa on myös ollut vanhempainyhdistysten tuusulalaisen kattojärjestön luominen. Tämän järjestön tehtävänä olisi yhteistyö hallinnon kanssa ja edustuksellisuus valtakunnallisessa vanhempaintoiminnassa.

Useimmilla kouluilla toimii vanhempainyhdistys, joka järjestää tempauksia, rahoittaa stipendejä, hankki välineitä välituntikäyttöön, ottaa osaa koulun kehittämiseen tai järjestää kerhotoimintaa koululla. Vanhempainyhdistysten kokouksissa on mukana rehtori- tai opettajajäseniä, mikä mahdollisti tiedonkulun ja hyvän vuorovaikutuksen yhdistyksen ja henkilöstön kesken. Vanhempainyhdistykset ovat olleet mukana koulujen sisäilmaongelmien ratkaisemisessa mm. kohdekohtaisissa sisäilmatyöryhmissä. Vanhempainyhdistysten toiminnassa on mukana hyvin vaihtelevasti huoltajia. Monien koulujen pulmana on edelleen toimintaan mukaan lähtevien huoltajien vähyyys.

Oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki

Oppimisen tuen asiantuntija vieraili jokaisen koulun YS-kokouksessa lukuvuoden aikana kertomassa kolmiportaisen tuen järjestämisestä Tuusulassa ja kertasi tukiportaalta toiselle siirtymisen prosessia. Lukuvuoden aikana koulut kehittivät oppilashuoltotyötä yhdessä opiskeluhoollon henkilöstön kanssa.

Hyrylän koulukeskuksessa aloitti alueellinen erityisen tuen pienryhmä 7. luokkalaisille. Mikkolasta siirtyi yksi yläkouluikäisten erityisen tuen ryhmä (7-9M) Hyrylän koulukeskukseen.

Yhä useampi oppilas käy omaa lähikouluun ja oppilaan tarvitsema tuki on rakennettu koulun arkeen. Kouluissa käytettiin varsin paljon joustavia ryhmittelyjä, palkkitunteja, usean luokan yhteisiä laaja-alaisen erityisopettajan ryhmiä, oppimisvaiheryhmittelyjä ja etenemisryhmiä. Uudet entistä joustavammat oppimisympäristöt tukevat osaltaan joustavien ryhmien ja yhteisopettajuuden käyttöä kouluissa.

Kansainvälisyys

Merkittävin onnistuminen koettiin syyskuussa 2019, kun kuudelta Etelä-Tuusulan koululta lähti opettajia ja oppilaita yhdessä hallinnon edustajien kanssa ystävyyskuntaamme Hvidovreeseen. Matka oli osa Globaalikasvatuksen hanketta ja toteutti tavoitteitamme kansainvälistyä ja kansainväliselle yhteistyölle edellytyksiä. Matkan teemoina oli teknologian hyödyntäminen oppimisessa, laajentuvat oppimisympäristöt ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen Agenda 2030-tavoitteiden suunnassa. Jo sovitut vastavierailut keväällä 2020 peruuntuivat koronatilanteen takia. Yhteistyölle on silti erinomaiset edellytykset jatkossa. Sekä Tuusulassa että Hvidovressa oppilaiden ja opettajien sähköiset työvälineet pohjaavat Googlen GSuite-palveluihin, mikä mahdollistaa esimerkiksi yhteisten etäoppituntien pitämisen, videovälitteisen yhteydenpidon ja projektien tekemisen yhdessä.

Koulujen omaa kansainvälistä toimintaa on ollut yleinen arvo- ja asennekasvatus, joka linkittyy useimpiin oppiaineisiin luontevasti. Osalla kouluista on käynyt järjestöistä kansainvälisiä vierailijoita, ja kouluilla on pidetty kansainvälisyyspäiviä, joissa oppilaat ovat saaneet valita oman kiinnostuksensa mukaan pajoja. Valinnaisaineena on tarjottu kansainvälisyyskurssi, jonka aikana tutustutaan kieliin ja kulttuureihin. Lukion vaihto-opiskelijat ovat vierailleet monilla kouluilla. Taksvärkkipäivän tuottoja on ohjattu kansainvälisiin avustuskohteisiin. Joulukuussa 2019 toteutettiin lukion Aasia-päivä

vastuullisesta kansainvälisyydestä oppilastiimin järjestämänä. Yläkouluissa ja lukion toimipisteissä on tehty myös kansainvälisiä vierailuja. A2-kieliryhmien matkoja Eurooppaan on tehty Hyrylästä, Jokelasta, Riihikalliosta, Hyökkälästä ja Kellokoskelta. Yläkouluissa ja lukiossa myös joko haettu ja toteutettu tai ollaan hakemassa mukaan Erasmus-yhteistyöhankkeisiin.

Kielimessut järjestettiin Tuusulan kirjastolla syyskuussa 2019, ja siellä oli esillä monipuolisesti kieliin, kulttuuriin ja kielten oppimiseen liittyviä sisältöjä.

EduPacks-vierailut Tuusulan kouluihin ja päiväkoteihin olivat aiempaa vuotta vähäisempiä, ja ne jouduttiin lopettamaan kokonaan maaliskuusta 2020 lähtien.

Opetusteknologian Bett-messuille Lontooseen osallistui opettajista ja rehtoreita ja varhaiskasvatuksen johtajista koostuva ryhmä tammikuussa 2020. Matkalle valittiin osallistujia palveluverkkomuutoksessa olevista kouluista ja päiväkodeista, joissa on tarpeen tulevana vuosina huomioida toimintakulttuurissa ja teknologisessa varustelussa myös digitekniikan nopeaa kehitystä. Samasta syystä mukana oli myös tutoropettajia, jotka toimivat laajalti kunnassa opettajien tukena opetusteknologian pedagogisessa käytössä. Osallistujissa oli edustusta kunnan digihallinnosta, ja tällä ratkaisulla pyrittiin tuomaan kentän tarpeita ja hallinnon ratkaisuja lähemmäs toisiaan.

Tapahtumakalenteri

Kouluilla tapahtumatarjonta oli monipuolista aina kevään 2020 poikkeusajan alkuun saakka. Tapahtumakalenterissa ilahduttaa se, että koulut ovat hyödyntäneet monipuolisesti lähiympäristöään oppimisessa. Yhteistyötä on tehty paikallisten liikunta-, kulttuuri- ja museotoimijoiden kanssa. Kulttuurikasvatussuunnitelma on toteutunut täysimääräisesti kaikilla kouluilla. Kulttuurin henkilöstö museoissa ja kirjastoissa tuotti paljon sisältöjä myös etäopetuksen tueksi.

Poikkeusajan arviointi 18.3.-14.5.2020 ja paluu lähiopetukseen 14.5.-29.5.2020

Kevään 2020 kolme viimeistä kuukautta olivat poikkeuksellista aikaa. Etäopetuksen siirryttiin 18.3.2020 parin päivän varoajalla. Lähiopetukseen palattiin 24.5.2020. Molemmat siirtymät vaativat erittäin paljon suunnittelua, pikaisesti tehtyjä toimenpiteitä ja päivä kerrallaan elämistä niin hallinnossa kuin kouluilla.

Hallinnon ja koulujen rehtoreiden vuoropuhelu oli tarpeen mukaisesti tiivistä. Rehtorit saivat hallinnosta linjaukset sekä etä- että lähiopetuksen järjestämistä varten. Huoltajille lähetettiin säännöllisesti sekä kunta- että koulukohtaisia tiedotteita. Pedagoginen ICT-asiantuntija koulutti kahden ensimmäisen viikon aikana opettajia ja huoltajia vaadittavien laitteiden, tunnusten ja sovellusten käyttöön etäyhteyksin.

Etäopetuksen järjestämisen kyselyt

Etäopetukseen siirryttäessä ja etäopetuksen aikana koulut tekivät koulukohtaisia kyselyitä oppilaille, huoltajille ja henkilöstölle opetusjärjestelyiden sujumisesta. Kyselyiden avulla tarkasteltiin tilannetta ja kehitettiin toimintaa vastaamaan paremmin tarkoitustaan. Alun epätietoisuuden jälkeen pääosa kaikkien osapuolten palautteesta oli myönteistä. Suurin osa eri ikäisistä oppilaista koki, että opettaja oli häneen yhteydessä sopivasti. Tehtävien määrä ja ohjeiden ja tehtävien löytäminen asettui alun epätietoisuuden jälkeen sujuvaksi ja sopivaksi. Enimmäkseen oppilaat kertoivat saaneensa tehtäviksi kirjallisia tehtäviä vihkoon tai kirjaan tehtäväksi, kirjallisia tehtäviä tietokoneella tehtäväksi, videoiden katsomista, oppimispelien pelaamista, lukemista ja ulkoilua. Opettajalta saatava henkilökohtainen

apua ja tuki koettiin vaihtelevammin. Osalle tuki riitti hyvin, mutta moni kaipasi myös suurempaa määrää apua. Oppilaiden kirjoittamissa toiveissa toistui tarve saada opetusta kasvokkain. Videoyhteyden kautta saatu kontakti oli useimpien oppilaiden mielestä paras tapa oppia asia ja saada tukea, jos jokin asia oli jäänyt epäselväksi.

Pääosa huoltajista oli tyytyväisiä oppilaiden saamiin ohjeisiin ja työmäärään. Alun Wilma-viestinnän runsaus tuntui uuvuttavalta, ja tehtävien antamisen sijaan opettajan kasvokkaista opetusta videoyhteyden välityksellä kaipasivat monet huoltajatkin. Huoltajien näkemyksen mukaan oppilailta vaadittu työmäärä ja oppilailta tehtävien tekemiseen kuluva aika vaihtelivat. Aluksi moni koki, että tehtäviä oli liikaa, ja niihin meni valtavasti aikaa. Moni on vapaissa kommentteissa kiittänyt opettajia ja ohjaajia tuesta. Kaikki osapuolet, oppilaat, huoltajat ja opettajat, huomasivat, kuinka tärkeää oli saada poikkeusoloissakin tuntea kuuluvansa kouluuyhteisöön. Arvokkaina pidettiin hetkiä, jotka tarjosivat mahdollisuuden jutteluun tai yhdessä tekemiseen etäoloissakin. Laitteiden ja ohjelmistojen käytön oppiminen vei alussa aikaa, mutta niihin panostaminen näkyi nopeasti uutena päivärutiinina.

Koulut arvioivat toimintakertomuksissaan myös poikkeusaikaa.

Siitä voidaan nostaa myönteisiä vaikutuksia koulun toimintakulttuuriin ja kehitettäviä asioita syksyllä 2020 mahdollisesti jatkuviin poikkeusoloihin.

Positiivista oppimista

- Poikkeusaika oli haastavuudesta huolimatta hyvä ravistelu havaita mahdollisuuksia toimia toisin.
 - Henkilöstön ja oppilaiden vahvuudet tulivat eri tavalla esiin.
 - Etäopetuksen aikana oppilaita osattiin opettaa aikataulutuksessa, omien tavoitteiden asettamisessa ja omien tavoitteiden eteen pyrkimisessä aiempaa paremmin.
 - Arviointitapojen monipuolistuminen, tilanne pakotti käyttämään myös uusia arviointitapoja.
- Johtoryhmätyöskentely koululla tiivistyi. Yhteisen vastuun teema korostui kaikessa koulun toiminnassa.
- Henkilökunnan keskinäinen tuki lisääntyi huomattavasti.
 - Yhteisopettajuuden lisääntyminen, materiaalien ja tehtävien jakaminen uudella tavalla.
 - Aineryhmien sisäinen ja välinen yhteistyö parani.
- Opettajien digiosaamisen kehittyminen
 - Oppimisympäristöjen fyysinen laajentaminen jäi vajaaksi, mutta digiympäristöt kehittyivät
- Koulunkäynninohjaajien osaamisen hyödyntäminen opetuksen tukena vahvistui ja ohjaajien digiloikka ja osallistuminen oppimisen tukemiseen onnistui.
- Poikkeusajan prosessi johdettiin hyvin ja koululle jäi tarpeeksi aikaa ja väljyyttä kokeiluille sopivien toimintatapojen löytämiseksi.
- Henkilöstön poissaoloja oli todella vähän.

Kehitettävää syksyä 2020 varten

- Työmäärän kasvu poikkeustilanteissa saatava kohtuullisemmaksi
- Tiedottamisen määrää ja ajankohtaa kannattaa harkita tarkasti.
 - Monikielinen tiedottaminen on otettava sivistyksen yhteisissä tiedotteissa huomioon.
- Oppilashuollon puutteellinen miehitys näkyi. Henkilökunta joutui kannattelemaan oppilaita ja perheitä.

- Laitteiden määrään ja tarvittavien tunnusten käyttöönottoon kiinnitetään huomiota syyslukukauden alusta asti.
- Tukea tarvitsevien oppilaiden tilanteeseen on poikkeusolojen mahdollisesti jatkuessa kiinnitettävä entistä tarkempaa huomiota.
- Puhelimia tarvitaan yhteydenpitoon poikkeusoloissa enemmän kuin normaalioloissa.
- Etäopetuksen hyvät pedagogiset käytänteet ja sopivat alustat ja sovellukset vaativat vielä tarkastelua.
- Yksin jäämisen kokemus oli välillä rehtoreilla, kun vararehtorit olivat kiinni opetustyössä.
- Kevään yhteisölliset tapahtumat jäivät kaikki toteutumatta, ja tällä on varmasti ollut vaikutusta yhteishengen ja yhteisöllisyyden kehittämiseen.

Mitä käytänteitä etäopetusajasta kouluille jää käyttöön normaalioloihinkin?

- Tiimiopettajuuden ja osaamisen jakamisen kollegiaaliset käytänteet
- Opettajien vahvuuksien hyödyntäminen
- Osittain etäkokouskäytänteet
- Oppilaiden yksilöllisen osaamisen esiin tuleminen
- Etävanhempainillat
- Etäyhteyksin toteutettavat oppimiskeskustelut tai oppimisen tuen keskustelut
- Ohjaajien ammattitaidon hyödyntäminen tehokkaasti ja oppilaita hyödyttävällä tavalla
- Koulun hyvinvointitehtävän korostuminen ja sen esillä pitäminen

Yhteenveto

Kouluterveyskyselyn prosessia kehitettiin lukuvuoden 2019-2020 aikana. Tulosten laaja käsittely koulujen henkilöstön, oppilaiden ja vanhempainyhdistysten kanssa toi esiin näkökulmia, joita koulut lähtivät pohtimaan arkihavaintoihinsa peilaten. Kunnassa kehitettiin tulosten käsittelyä myös sivistyksen toimialan yhteisinä toimintoina.

ProKoulu -toimintamallin valinta kaikkien koulujen yhteiseksi toimintamalliksi osoittautui hyväksi. Pilottikoulujen kokemukset henkilöstön kanssa tehtävästä työstä yhteisten arvojen ja yhteisten periaatteiden luomiseksi on koettu tarpeelliseksi. Myönteisyyden kautta rakentuva kasvatuksen tapa ja puuttumisen malli ovat punaisena lankana tulevien lukuvuosien kehittämistyössä.

Digiloikka etäopetusaikana oli huomattava. Kunnassa kaikkien ulottuvilla olevat sähköiset alustat ja yhteydenpitokanavat otettiin nyt jokaisella koululla kaikkien opettajien, oppilaiden ja henkilöstön käyttöön. Niiden luontevaa hyödyntämisestä pedagogisesti tarkoituksenmukaisella tavalla on syytä jatkaa lukuvuonna 2020-21.

Etäopetusajan onnistuminen kokonaisuutena on merkittävää. Nostamme esiin koko opetuksen kentän yhteisen ponnistelun vaativassa, nopeasti eteen tulleessa poikkeustilanteessa. Onnistuimme ohjeistamaan henkilöstöämme nopeasti, koulut loivat toimintamalleja joustavasti ja oppilaiden tarpeita kuunnellen. Keskinäinen auttaminen ja tuki lisääntyi, ja rankkuudestaan huolimatta etäopetusaika oli myös voimakkaan yhteisöllinen kokemus Tuusulassa. Oppilaiden ja huoltajien palaute etäopetuksen järjestelyistä oli pääosin hyvää ja kiittävää.

Kouluskaalenterin onnistuminen suunnitellusti erittäin laajana ja monipuolisena kokonaisuutena sai kiitosta opettajilta ja rehtoreilta. Pääosa kouluttajista oli omia opettajiamme, mikä lisää osaamisen jakamista koulujen välillä.